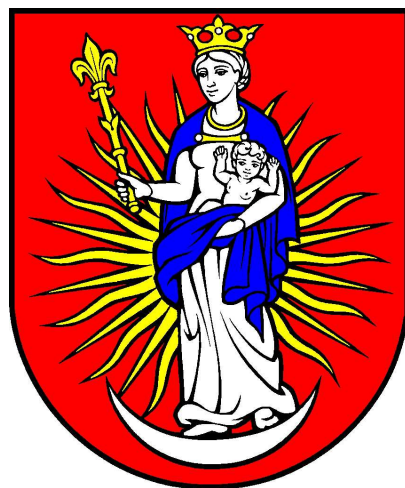

**Program hospodárskeho
a sociálneho rozvoja
Obce Starý Tekov**

OBSAH

- Úvod
- Príhovor starostu obce
- Vízia obce
- Účel a metodika spracovania PHSR obce
- Východiskové dokumenty a zdroje informácií

ANALYTICKÁ ČASŤ – audit zdrojov

1 VŠEOBECNÁ CHARAKTERISTIKA OBCE

- 1. 1 Geografická charakteristika
- 1. 2 Historický vývoj obce
  - 1. 2. 1 Kultúrno-historický potenciál obce
- 1. 3 Klimatické a geologické podmienky
  - 1. 3. 1 Klimatické podmienky
  - 1. 3. 2 Geologické podmienky

2 DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ A ŠTRUKTÚRA OBCE, ĽUDSKÝ POTENCIÁL A BÝVANIE

- 2. 1 Vývoj počtu obyvateľstva a domov a bytov obce, vybavenosť bytového a domového fondu
- 2. 2 Pohyby obyvateľstva – prírastky a úbytky , veková štruktúra, vierovyznanie
- 2. 3 Ľudský potenciál
  - 2. 3. 1 Ekonomická aktivita obyvateľstva
  - 2. 3. 2 Zamestnanosť a nezamestnanosť v obci
  - 2. 3. 3 Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva

3 ANALÝZA HOSPODÁRSTVA A INFRAŠTRUKTÚRY

- 3. 1 Organizačná štatistika a vlastnícke vzťahy
- 3. 2 Priemysel – podnikateľskej sféry a aktivít
- 3. 3 Analýza technickej infraštruktúry
  - 3. 3. 1 Doprava do obce
  - 3. 3. 2 Telekomunikácie

- 3. 3. 3 Elektrifikácia
- 3. 3. 4 Vodovod
- 3. 3. 5 Kanalizácia
- 3. 4 Ostatná vybavenosť obce

4 ANALÝZA TERCIÁLNEJ SFÉRY

- 4. 1 Obchod a služby v obci

5 ANALÝZA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

6 VEREJNO-PROSPEŠNÉ INŠTITÚCIE

- 6. 1 Združenia pôsobiace v obci
- 6. 2 Cirkvi na území obce

7. HOSPODÁRENIE A FINANČNÉ VZŤAHY OBCE

- 7. 1 Charakteristika vývoja ekonomiky obce v predchádzajúcich 4 rokoch
- 7. 2 Rozpočet obce v rámci viacročného rozpočtovania
  - 7. 2. 1 Inštitúcie v správe obce

8. DOTAZNÍKOVÝ PRIESKUM

9. ANALÝZA PROBLÉMOV

- 9. 1 SWOT analýza obce Starý Tekov – zhrnutie analýzy problémov
  - 9. 1. 1 Územie
  - 9. 1. 2 Ľudské zdroje
  - 9. 1. 3 Ekonomika a podnikateľské prostredie, zamestnanosť
  - 9. 1. 4 Technická infraštruktúra
  - 9. 1. 5 Životné prostredie
- 9. 2 Kľúčové disparity a hlavné faktory rozvoja

STRATEGICKÁ ČASŤ - stratégia rozvoja obce Starý Tekov

1. Vízia obce

2. Strategický cieľ obce Starý Tekov

3. Špecifické oblasti rozvoja obce Starý Tekov

4. Akčný a finančný plán obce

- 4. 1 Rozpracovanie opatrení podľa metodiky – v závislosti od členenia opatrení
- 4. 2 Tabuľky špecifických cieľov – na základe akčných plánov
- 4. 3 Plán financovania opatrení podľa jednotlivých rokov

IMPLEMENTAČNÁ ČASŤ

1. Zabezpečenie PHSR

- 1. 1 Finančné zabezpečenie PHSR – spôsoby financovania PHSR
- 1. 2 Personálne zabezpečenie PHSR – vytvorenie koordinačných skupín zabezpečujúcich realizáciu plánov z PHSR v budúcnosti

2. Monitorovanie, vyhodnotenie a modifikácia PHSR

Úvod

Plánovanie miestneho rozvoja je **nevyhnutným prvkom systematického riadenia rozvoja**, ktorý lokalite umožňuje lepšie sa vyrovnáť s prebiehajúcimi zmenami vonkajšieho prostredia, využiť komparatívne výhody a potlačiť existujúce nevýhody pre trvalý rast hospodárskeho a sociálneho potenciálu a zlepšiť životnú úroveň obyvateľov. **Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja** obce je tak **základným kameňom programu rozvoja regiónu** založenom na prístupe "zdola - hore" a princípe partnerstva **na obdobie 5 až 7 rokov**. Jeho hlavným cieľom je vytvorenie rozvojovej stratégie na lokálnej úrovni obce/mikroregiónu, ako súčasť plánovacích a programovacích činností, ktoré vedú k integrovaniu záujmov, zámerov a zdrojov, všetkých ktorí na danom území žijú alebo vyvíjajú akúkoľvek činnosť. Je hlavným nástrojom pre činnosti usmerňovania a koordinácie konkrétnych projektov (je nadstavbou ich prípravy).

Cieľom vypracovania plánu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Starý Tekov bola príprava a spracovanie rozvojových stratégií a cieľov obce pre následnú realizáciu a hodnotenie úspešnosti budúcich projektov rozvoja. Vytvorenie rozvojovej stratégie na lokálnej úrovni obce, regiónu je súčasťou plánovacích a programovacích činností, ktoré vedú k integrovaniu záujmov, zámerov a zdrojov, všetkých ktorí na danom území žijú alebo vyvíjajú akúkoľvek činnosť. Je hlavným nástrojom pre činnosti usmerňovania a koordinácie konkrétnych projektov ako aj nadstavbou ich prípravy.

Príhovor starostu obce

Milí občania !

Dostáva sa Vám do rúk významný materiál, ktorý komplexne sumarizuje potreby a požiadavky občanov našej obce do uceleného dokumentu.

Jeho význam spočíva v tom, že sme v ňom pozbierali podnety od všetkých Vás, ktorí ste svoje požiadavky a návrhy vyjadrili v dotazníkoch, na verejných schôdzach a na zasadnutiach obecného zastupiteľstva a že odráža reálne potreby obyvateľov našej obce.

Napriek tomu, že žijeme na vidieku, máme svoje potreby a požiadavky a chceme sa v našej rodnej obci cítiť dobre. Verím, že realizáciou vízie, ktorá vyšla z nášho spoločného plánovania, sa zvýši kvalita života v našej obci a realizáciou jednotlivých zámerov bude v našej obci zdravé životné prostredie, vybudovaná technická a sociálna infraštruktúra, dostatok pracovných príležitostí v obci a v okresnom meste Levice a dobré podmienky na podnikanie na voľnočasové aktivity a zvýši sa konkurencieschopnosť obce.

Rozvoj obce bude v rukách samosprávy, poslancov a starostu obce a preto vždy zodpovedne pristupujte k voľbám, aby ste mali istotu, že budú múdro rozhodovať, zodpovedne plniť úlohy, ktoré vyplývajú aj z tohto dokumentu a pripravíva pôdu na ďalší rozvoj obce pre spokojnosť budúcich generácií.

Tieto ciele sa nám podarí splniť ak budeme spolupracovať a všetci sa zaujímať o veci verejné s úctou k predkom a tradíciám. Našej obci prajem krásnu budúcnosť a spokojných občanov!

Ing. Peter Štefan
starosta obce

Vízia obce

Víziou obce Starý Tekov je **vytvorenie priaznivejších podmienok pre život všetkých jej obyvateľov, dosiahnutia skvalitnenia poskytovaných služieb, zlepšenia infraštruktúry obce, s využitím všetkých dostupných možností a potenciálu, ktoré ponúka obec ako aj jej širšie okolie.** Táto rozvojová stratégia obce nadväzuje na priority rozvoja a analýzu základných problémov, očakávaní a požiadaviek obyvateľov obce.

Samotní obyvatelia obce odpovedali celkom jasne a zreteľne, kde vidia najväčšie slabiny a možný potenciál rozvoja obce. Vízia, ktorou je realizácia konkrétnej stratégie rozvoja obce Starý Tekov v strednodobom 7-ročnom časovom horizonte, stavia predovšetkým na identifikácii a analýze silných a slabých stránok obce, jej možných príležitostiach a ohrozeniach z hľadiska ďalšieho rozvoja. Pre vypracovanie vízie obce Starý Tekov bolo kľúčové najmä zhodnotenie predstáv, názorov a podnetov samotných obyvateľov obce, ich volených zástupcov s cieľom zamerania sa na rozvoj obce a jej konkrétne dosiahnuté výsledky v istom časovom horizonte. Ide teda jednak o víziu obce tak, ako ju vidia jej občania v určitom časovom horizonte ale aj o kritické zhodnotenie možného dosiahnuteľného potenciálu, ktoré obec reálne má.

Strednodobá **vízia** obce Starý Tekov **je zacielená** najmä na **rozvoj a dobudovanie chýbajúcej technickej infraštruktúry a občianskej vybavenosti obce.** Predpokladá zlepšenie, skvalitnenie a dostupnosť služieb. Plánuje sa preto vybudovanie chýbajúcej kanalizácie s napojením sa na existujúcu kanalizáciu v obci Hronské Kláčany, ktorá ústi do kanalizácie mesta Levice s ČOV v časti Géňa, výstavba obecných nájomných bytov minimálne 10 b.j., rekonštrukcia miestnych komunikácií a ich budovanie podľa potreby, prestavba, alebo rekonštrukcia telocvične, rekonštrukcia budovy Obecného úradu, rekonštrukcia Základnej školy, rekonštrukcia Kultúrneho domu, rekonštrukcia budovy Amfiteátra, obnova národnej kultúrnej pamiatky Mlyn, rekonštrukcia futbalových šatní, drobná architektúra v obci, dokončenie centra obce, skvalitnenie športovísk a detských ihrísk, vybudovanie centrálnej drtičky zeleného odpadu a kompostárne na zelenom dvore, úplná rekonštrukcia verejného osvetlenia, zväčšenie obecnej knižnice s poskytovaním služieb obyvateľstvu ako napr. internetové pripojenie, poskytovanie informácií a pod. K dôležitým rozvojovým zámerom je aj rozvoj turizmu a podpora s tým súvisiacich služieb, propagácie obce, vydanie

monografie o obci, propagačných materiálov o kultúrnych pamiatkach, zaujímavostiach a športových možnostiach – cyklistika, turistika, rybolov, kempovanie a pod.

Účel a metodika spracovania PHSR obce

Účelom spracovania PHSR obce Starý Tekov je **získať reálny nástroj na aktívne riadenie rozvoja obce**, založené na identifikácii a analýze potrieb a možností obce za aktívnej participácie samotných občanov obce vo forme zisťovania ich názorov a návrhov. Účelom je aj iniciovanie potrebných a žiaducich zmien ako aj jasné stanovenie rozvojových priorít, umožňujúcich obci realizovať dlhodobý rozvoj založený na cielenej stratégii a nie na urýchlených a nepremyslených nekoordinovaných rozhodnutiach.

Vypracovaním programu rozvoja dáva obec Starý Tekov zreteľne najavo záujem o svoju budúcnosť, ako aj budúcnosť svojich obyvateľov a súčasne tým preberá na seba zodpovednosť za ďalší rozvoj obce.

Súčasťou tohto dokumentu je stručný popis metodiky a procesu tvorby programu rozvoja obce. Cieľom je uľahčiť spravovanie a ďalšiu modifikáciu dokumentu a umožniť lepšie pochopenie princípov strategického plánovania smerom k širšej verejnosti, predovšetkým spolutvorcom a užívateľom plánu. Predpokladá sa, že po ukončení etapy prípravy programu ho jeho užívatelia budú sami prispôbovať meniacim sa podmienkam. Pri rešpektovaní metodických postupov by nemalo dôjsť k narušeniu konzistentnosti myšlienok obsiahnutých v dokumente.

Pri usmerňovaní plánovacieho procesu a spracovaní dokumentu boli aplikované metodické postupy vyvinuté projektovým tímom, pri zhodnotení výsledkov viacerých výskumných projektov a využití viacerých osvedčených domácich a zahraničných metodík strategického plánovania na komunálnej úrovni. Obsah dokumentu je zároveň v súlade s odporúčaniami metodickej príručky Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja, podľa ktorej bola upravená aj použitá terminológia.

Plánovací postup

V procese spracovania Programu rozvoja obce Starý Tekov bol aplikovaný prístup predstavujúci kombináciu expertnej a komunitnej metódy, ktorý spája profesionalizmus a miestne znalosti. Cieľom je, aby program rozvoja obce nebol len „názorom odborníkov“, ale aby bol zrozumiteľný i pre laikov a slúžil obci a jej obyvateľom.

Program rozvoja obce je výsledkom spolupráce:

- samosprávnej reprezentácie obce na čele so starostom
- obyvateľov obce a ďalších kľúčových aktérov
- odborníkov poskytujúcich asistenciu a metodické vedenie v iniciačnej fáze

Spolupráca s uvedenými aktérmi sa realizovala prostredníctvom priamych neformálnych rozhovorov na tému budúceho smerovania rozvoja obce. Hlavným partnerom pre zabezpečenie občianskej participácie bolo vedenie obce.

Program rozvoja obce Starý Tekov v zásade tvoria nasledovné časti:

- **analytická časť** - pozostáva zo situačnej analýzy a SWOT analýzy
- **strategická časť** - pozostáva zo strategickej vízie a strategických cieľov
- **implementačná časť** - pozostáva z akčných plánov s časovým harmonogramom a návrhom finančného a organizačného zabezpečenia

Obsah a postup spracovania programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Starý Tekov

Prvá skupina činností zahŕňala všeobecnú analýzu situácie obce. Analytická časť má charakter komplexného profilu obce a predstavuje prehľad (audit) vnútorných zdrojov obce - prírodných, územno-technických, ľudských a finančných. Jej úlohou je poskytnúť odpoveď na otázku, „kde sa obec v súčasnosti nachádza“. Analytická časť predstavuje koncentrovaný zdroj informácií o obci s možnosťou ďalšieho využitia, napríklad na prezentačné účely. Je členená podľa jednotlivých oblastí života obce, resp. funkčných subsystémov, v rámci ktorých je obsiahnutá aj analýza realizovaných aktivít a opatrení.

Ďalšie informácie boli získané formou prieskumov v teréne, rozhovorov s verejnosťou a predstaviteľmi obce a z dotazníkového prieskumu. Informácie pre analýzy regionálneho kontextu sme čerpali z rozvojových dokumentov regionálnej úrovne (Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja NSK), Strategického plánu mesta Nitra a ďalších zdrojov, ako napr. web stránky a internetové zdroje.

Podobne ako pri stanovení vízií a cieľov, aj analýzy sa sústreďovali len na rozhodujúce faktory a kľúčové prvky - kvalitatívne hodnotenia boli uprednostnené pred kvantitou vstupných dát.

Analýzy technického vybavenia, urbanistickej štruktúry a bytového fondu sú v programe rozvoja sumarizované len v skrátenej podobe.

Okrem analýz samotnej obce bolo treba väčšiu pozornosť venovať analýzám externého prostredia, s cieľom identifikovať konkurenčné aktivity v regióne i možnosti ďalšej spolupráce s okolitými obcami.

Ďalším krokom bola syntéza parciálnych analýz použitím štandardnej metódy strategického plánovania – SWOT analýzy problémov. Výsledkom bola strategická diagnostika obce, nevyhnutná pre stanovenie prioritných cieľov rozvoja.

V ďalšej etape, ktorá prebiehala sčasti súbežne s analytickou fázou, sme pristúpili k definovaniu rozvojovej stratégie, pozostávajúcej zo strategickej vízie podrobnejšie definovanej vo forme sústavy strategických cieľov.

V poslednej plánovacej etape boli špecifikované niektoré konkrétne krátkodobé kroky (akčné plány a projekty), ktoré by mali viesť k naplneniu vízie a dlhodobých zámerov. To znamená, že pokiaľ predmetom stanovenia rozvojovej stratégie bolo zodpovedať otázku „kde chceme byť?“, tak akčné plány majú povedať „ako sa tam dostaneme“.

Pri definovaní akčných plánov a projektov boli zvažované aj možnosti získania finančných prostriedkov z fondov EÚ (štrukturálnych fondov). V prílohe tejto dokumentácie je preskúmaná väzba akčných plánov na priority, opatrenia a podporované aktivity relevantných programových dokumentov.

Program rozvoja obce má hierarchickú štruktúru, ktorá smeruje od všeobecného ku konkrétnemu, resp. od celkového k špecifickému. Hierarchia začína globálnym cieľom strategickej vízie, pokračuje strategickými cieľmi rozdelenými podľa prioritných oblastí a uzatvára ju sústava opatrení, projektov a aktivít zhrnutých v akčných plánoch. Hierarchické usporiadanie znamená aj rozdielne časové horizonty. Program rozvoja obce je teda

integrovaným plánovacím dokumentom zahŕňajúcim strategickú časť, ktorú tvoria dlhodobejšie ciele a operatívnu časť -- opatrenia realizovateľ.

Východiskové dokumenty a zdroje informácií

Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce je spracovaný na základe legislatívneho rámca stanoveného zákonom č. 503/2001 z. z o podpore regionálneho rozvoja, ktorý stanovuje "vypracovávať, schvaľovať, riadiť a pravidelne vyhodnocovať plnenie programu rozvoja obce". Hlavným cieľom stratégie je formulovanie strednodobého pohľadu do budúcnosti rozvoja obce v časovom horizonte. Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce vychádza zo základných dokumentov pre podporu regionálneho rozvoja SR: z Národného rozvojového plánu SR, Národného strategického referenčného rámca na roky 2014-2020, Sektorových operačných programov ako aj Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja VÚC.

Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Starý Tekov bol spracúvaný na základe použitia niekoľkých sociologických analytických metód. Išlo najmä o **dotazníkový prieskum**, ktorý bol realizovaný medzi občanmi obce Starý Tekov a zabezpečovala ho samospráva. Dotazníkový prieskum slúžil na získanie názorov občanov a relevantných záujmových skupín pôsobiach v obci na stav obce, na zistenie jej silných a slabých stránok, dôvodov nespokojnosti, možností rozvoja i ohrození obce. Spracovanie dotazníka bolo zabezpečené implementáciou relevantných sociologických techník. Dotazníkového prieskumu sa zúčastnilo celkom 31 respondentov, pričom ich priemerný vek bol 42 rokov, z toho 90% žien stredoškolského vzdelania.

SWOT analýza obce – predstavuje analýzu silných a slabých stránok obce, jej príležitostí a ohrození. Jedným zo zdrojov informácií k tvorbe SWOT analýzy bol realizovaný dotazníkový prieskum. Ďalším významným zdrojom bola vzájomná komunikácia spracovateľov dokumentu s diskutujúcimi skupinami – občanmi, zástupcov vedenia obce a pod.

Identifikácia a analýza problémov – tieto metódy boli využité na identifikáciu a pomenovanie najväčších problémov obce ako odrazu informácií na strane slabých stránok a ohrození. Takto vznikol návrh stromu problémov, ktorý reprezentuje hlavné slabé stránky obce s najvyššou potrebou riešenia v najbližšom období. Analýza odкрýva slabé a chýbajúce miesta či problémy, na riešenie ktorých sa obec musí sústrediť v strednodobom časovom rámci.

Možné dopady PHSR

Výsledný efekt spracovaného programu rozvoja by sa mal premietnuť do niekoľkých úrovní:

Miestna úroveň:

- stratégia na realizáciu miestneho rozvoja
- programový dokument pre činnosti usmerňovania a koordinácie konkrétnych projektov ako nadstavba ich prípravy
- miestna stratégia a podpora rozvojových projektov

Regionálna úroveň:

- navrhnuté priority a opatrenia a ich možné presadenie v programe VÚC
- možné využitie konkrétnych projektov pri realizácii regionálneho rozvoja VÚC
- podklady obce k tvorbe programu rozvoja spoločnej „Integrovannej stratégie okresu Levice a Integrovannej stratégie pre MAS s prístupom LEADER“.

Nadregionálna úroveň:

- možné spojenie priorít a opatrení miestneho rozvoja s národnými cieľmi a ich zakomponovanie do národného rozvojového plánu SR
- zaradenie cieľov programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce do vyššej úrovne programových dokumentov (VÚC)
- presadzovanie cieľov a priorít pri tvorbe ďalšieho programu rozvoja VÚC v rokoch 2014-2020

ANALYTICKÁ ČASŤ – audit zdrojov

1 VŠEOBECNÁ CHARAKTERISTIKA OBCE

1.1 Geografická charakteristika

Obec Starý Tekov sa nachádza severozápadne od okresného mesta Levice, vo vzdialenosti 9 km, v strednom Pohroní na ľavom brehu rieky Hron v nadmorskej výške 162m.

Kataster obce hraničí s obcami Hronské Kláčany, Horná Seč, Nový Tekov, Veľké Kozmálovce, Podlužany, Hronské Kosihy a Kalná nad Hronom.

Rozprestiera sa v svojráznom kraji pod Slovenskou bránou na romantickom, turisticky zaujímavom strede historickej Tekovskej stolice, kde sa Hron vymaňuje z objatia hôr a cez prírodnú bránu v podobe skalných útesov si razí cestu už na voľnej rovine ďaleko na juh, až k hranici s Maďarskom pri Štúrove, kde sa vlieva do rieky Dunaj.

Je to kraj pretáťý Hronom, juhozápadnými výbežkami Štiavnických vrchov a severovýchodnými hranicami Podunajskej nížiny s mnohými prírodnými krásami, poznačený nájazdmi Rimanov, Húnov, slovanským a neskôr maďarským osídľovaním pred tisícročím, tatárskym vpádom, stopäťdesiatročnou tureckou nadvládou, stavovskými povstaniami, sociálnymi vzburami i náboženskými nepokojmi, kraj stáročia poznačený dolniackou, roľníckou mentalitou.

Územie spadá do Podunajskej nížiny, charakteristickej poľnohospodárstvom, vinohradníctvom a ovocinárstvom. Pozdĺž riek sa ťahajú lužné lesy so vzácnymi druhmi fauny a flóry, vyhľadávané turistami, rybármi a poľovníkmi. Jednou z možností spoznávania prírodných krás je aj jazda na bicykli po 32 km dlhej cyklotrase od Starého Tekova po Jur nad Hronom. Výhodou je bezprostredná blízkosť kúpeľných miest Santovka a Dudince, ale aj vzdialenejšie Štúrovo a Podhájska. Cez obec prechádza cesta III. triedy.

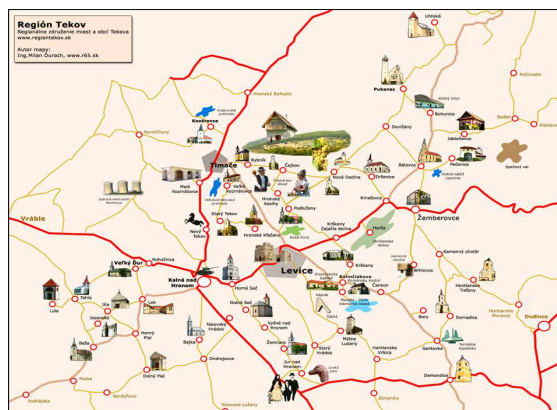
Obec Starý Tekov je unikátna svojimi jedinečnými historickými a kultúrnymi pamiatkami, tradičnými remeslami a zvykmi, ako aj pohostinnosťou tunajších obyvateľov.

Obec Starý Tekov je súčasťou Nitrianskeho samosprávneho kraja, ktorého reliéf je

prevažne rovinný a nížinný, prerušovaný pahorkatinami. Patrí k najteplejším oblastiam a najproduktívnejším poľnohospodárskym centráam Slovenskej republiky. Na severe sa krajom tiahne pohorie Trábeč, severovýchod je lemovaný výbežkami Štiavnických vrchov a z časti Pohronským Inovcom. Najväčšiu časť na juhovýchode a juhu zaberá kvalitná poľnohospodárska pôda Podunajskej nížiny. Kraj, najmä jeho južné oblasti, sú bohaté na výskyt vodných a termálnych prameňov

a preteká ním viacero riek – najdlhšia slovenská rieka Váh, Dunaj, Nitra, Ipeľ a Žitava. Na západe susedí s Trnavským krajom, na severe s Trenčianskym a na východe s Banskobystrickým krajom. Nitriansky kraj má rozlohu 6 343 km², čo je 12,9% z rozlohy SR, v ktorom sa nachádza 350 obcí, z ktorých 15 má štatút mesta. V mestách žije približne 48,5 % obyvateľov v kraji. Podľa územno–správneho usporiadania v zmysle zákona NR SR č. 221/1996 Z. z. sa kraj člení na 7 okresov: Komárno, Levice, Nové Zámky, Šaľa, Nitra, Topoľčany a Zlaté Moravce.

Obec Starý Tekov patrí do regiónu Tekov,

územie ktorého začína na rozľahlých úrodných nížinách na juhu západného Slovenska a končí na úpätí Štiavnických vrchov v početných vinohradoch, ktoré dodávajú tomuto regiónu svojrázny charakter. Obec Starý Tekov je združená v Regionálnom združení miest a obcí Tekova, ktoré spája 48 obcí a 2 mestá. Starý

Tekov leží v severozápadnej časti regiónu Tekov. Obec Starý Tekov sa nachádza pri ľavom brehu Hrona, ktorý je pestrý rastlinstvom a živočíštvom. Prechod cez Hron umožňuje tradičný prevoz. Obec Starý Tekov je zakladateľom Združenia vidieckeho turizmu Hron, ktoré v súčasnosti združuje 15 obcí pri rieke Hron. Obec je tiež členom občianskeho združenia Nitriansky vidiecky parlament a je aj zakladateľom OZ MAS v Dlani Hrona – partnersvo 24 obcí, ktoré majú spoločnú integrovanú stratégiu miestneho rozvoja s prístupom LEADER a Partnerstva sociálnej inklúzie v okrese Levice.

1. 2 Historický vývoj obce

Obec Starý Tekov bola osídlená už v neolite. Je tu archeologicky doložené sídlisko s kanelovanou keramikou, opevnená osada maďarovskej kultúry zo staršej doby bronzovej, sídlisko z doby hallštattskej, žiarový hrob, slovanské hradisko z 9. storočia, zvyšky románskeho kostola s radovým pohrebiskom z 11. storočia.

Obec je doložená od r. 1075 ako Bors, Borsu, neskôr Bors (1124), Burs (1208), Bors (1209), Suburbium castris de Bors (1240), Boors (1287), Burs (1316), Bors (1318), Nagh Barss (1516), Starý Tekow (1773), maď. Óbara, nem. Alt Barsch.

Obec patrila poddaným hradu Tekov, doloženom

v Anonymovej kronike. Zemný hrad sa spomína v r. 1075 pri Hrone a Perci. Patril kráľovi a stal sa sídlom kráľovskej správy, neskôr sídlom župy. V r. 1272 sa stal šľachtickým majetkom a zanikol. V 14. storočí pripadli majetky hradu Tekov panstvu Levice. V r. 1156 je doložený archidiakonát, fara s kostolom sv. Martina a Peter, prvý známy tekovský župan. V r. 1240 získala obec mestské výsady pre nemeckých a uhorských hostí napriek týmto sa

nevyvinula na mesto. Začiatkom 14. storočia získal Starý Tekov ostrihomské arcibiskupstvo, v r. 1388 ho kúpilo panstvo Levice. V 16. storočí bol rozdelený na Kostolný a Veľký Tekov, od r. 1601 vystupuje pod terajším menom. V r. 1608-09 sa tu konali synody reformovanej cirkvi. V r. 1663 tu tri dni táborili a pustošili Turci.

V r. 1697 je doložený cech mäsiarov. V r. 1534 mala obec 24 port vo Veľkom Tekove a 13 port v Kostolnom Tekove. V r. 1601 mala 56 domov, faru, 3 mlyny, v r. 1720 mala 18 daňovníkov, v r. 1828 mala 111 domov a 777 obyvateľov. Obyvatelia sa zaoberali poľnohospodárstvom. Zamestnanie obyvateľov sa nezmenilo ani po r. 1918. Značné bolo sezónne vystáhovalectvo.

Územie, na ktorom obec leží bolo *osídlené* už v *dobe kamennej*. Z tohto obdobia sa **zachovala** mimoriadne vzácna **soška tehotnej madony z lokality Santovka**. S vývojom historického obdobia regiónu je možné oboznámiť sa v Tekovskom múzeu v Leviciach. Okrem archeologických nálezov je v múzeu vystavená aj rekonštruovaná chata s pecou a zariadením z doby bronzovej. Medzi stále expozície múzea patrí aj pôvodne zariadená lekárňa, ktorej vybavenie pochádza z lekárne Koruna z roku 1823. V múzeu nájdeme aj galériu Jozefa Nécseyho, zakladateľa múzea, expozíciu zbraní a tiež koncertnú sálu. Tekovské múzeum sa nachádza v areáli Levického hradu v Leviciach. Múzeum má aj vysunuté expozície a to v Brhlovciach a Bohuniciach.

K **významným historickým prvkom** obce patrí napr. pôvodne gotický rímskokatolícky **kostol Nanebovzatia panny Márie** zo 14. storočia. V kostole sú najcennejšie vyrezávané sochy štyroch evanjelistov a socha Dobrého pastiera z 18. Storočia. Pozoruhodné je súsošie Ukrižovania z 18. Storočia a socha sv. Anny z r. 1830. Uprostred obce je postavený Pamätník obetiam I. a II. svetovej vojny a otvorená kniha – pamätník s bustou Jána Palárika. V obci sa nachádza aj ďalšia zaujímavá kultúrna pamiatka – mlyn.

V minulosti bolo tradičným zamestnaním tunajších obyvateľov poľnohospodárstvo, chov hospodárskych zvierat. Poľnohospodárstvo je stále dôležitým zdrojom obživy miestnych obyvateľov obce.

1. 2. 1 Kultúrno-historický potenciál obce

Atrakciou obce je Tekovský prievoz cez Hron. Prievoz s prievozníkom, loďkou zavesenou na lane napnutom z jedného brehu rieky na druhý a typickou, na dnešné pomery archaickou, prievozníckou kolibou. Kompa obce Starý Tekov má vidiecke čaro. Striedajú sa na nej dvaja

pracovníci. Prievoz premáva celoročne, ak to umožňujú podmienky. Kompa prevezie aj bicykel, káru či motorku.

Obec Starý Tekov využila už v minulosti možnosti využitia finančných prostriedkov z fondov Európskej únie, grantov a projektu Leader. Z týchto finančných prostriedkov bolo vybudované multifunkčné ihrisko, zrekonštruovaná Materská škola, vymenené okná a dvere na Obecnom úrade, telocvični, Zdravotnom stredisku a Základnej škole. Vybudovalo sa nové detské ihrisko v parku a pribudli nové chodníky a parkovisko vedľa cesty III. triedy.

Tok rieky Hron od obce Starý Tekov - Kalná nad Hronom - Horná Seč - Jur nad Hronom kopíruje **cyklodráha**. Jej trasa meria 32 km a je vhodná aj pre rekreačných cyklistov. Dva krát do roka (od r.2000) organizuje ZVT Hron na nej masovú cyklistickú akciu – 8.mája a 29.augusta. Akcia má regionálny charakter, ale zúčastnili sa jej aj cyklisti z Maďarska, Holandska a Čiech.

Obec Starý Tekov každoročne organizuje folklórne slávnosti „**Tekov tancuje a spieva**“ V Starom Tekove býva hostina v polovici augusta, na sviatok Nanebovzatia Panny Márie a na tento sviatok tu pripravujú folklórne slávnosti pod názvom „Tekov tancuje a spieva“. Od roku 1966, kedy sa konal prvý ročník, sa slávnosti v tomto období obnovujú a pripravujú každoročne. Pre návštevníkov je to zážitok nevšedný a nebývalý.

Každý rok v posledný júlový víkend prebieha rekonštrukcia **Bojov na Hrone**, kedy si stovky dobrovoľníkov z klubov vojenskej histórie spolu s niekoľkými tisícmi divákov v Starom Tekove pripomenajú historické boje, ktoré sa odohrali na Hrone počas druhej svetovej vojny.

Ďalšími akciami, ktoré sa organizujú v obci sú napr. Tekvicové mestečko v parku pod kostolom, Deň detí na ihrisku, výstava ovocia a zeleniny, Silvester, divadlá, obecná zabíjačka, folklórne vystúpenia, vítanie Mikuláša, Vianočná akadémia, futbalový Memoriál Petra Šumeraja, stavenie mája a mnoho ďalších.

Miestni chovatelia usporadúvajú každý druhý rok miestnu **výstavu hydiny a exotického vtáctva**.

V obci je základná škola s MŠ s vyučovacím jazykom slovenským Navštevuje ju 150 žiakov. Pri škole je aj **telocvičňa**, ktorú využíva aj široká verejnosť. Žiaci okrem dobrých výchovno-vyučovacích výsledkov dosahujú úspechy v mimoškolskej práci. Najviac sa preslávili

výtvarníci a literáti. Dlhoročnú tradíciu má časopis **Tekováčik**. Časopis pripravujú žiaci pod vedením učiteľov zo Základnej školy.

Kultúrny dom, poskytuje priestory na aktivity miestnych spolkov, klubov a združení. Využívané je aj **futbalové ihrisko so šatňou a tribúnou, multifunkčné ihrisko a plážové volejbalové ihrisko v športovom areáli.**

V budove obecného úradu so sobášnou sieňou, sa nachádza pošta. Zásobovanie je zabezpečené cez dve súkromné predajne potravín a jednu reštauráciu. Občanom poskytuje služby kaderníčka, pestovateľská pálenica, všeobecný lekár, detský lekár, stomatológ, lekárneň, záhradkárske potreby, Sol'ná jaskyňa, servis osobných áut, ubytovanie v penzióne Bažantnica.

1. 3 Klimatické a geologické podmienky

1. 3. 1 Klimatické podmienky

Donedávna možno počasie charakterizovať ako relatívne ustálené v zmysle pravidelného opakovania sa cyklu charakteristických črt sezónneho počasia. V ostatnom čase, vplyvom globálnych zmien a globálneho otepľovania, mení sa aj klíma a výkyvy počasia sú markantnejšie a nevyspytatelnejšie. V tejto súvislosti treba spomenúť prírodnú katastrofu, povodeň na Hrone v r.2010 (1000 ročná voda), ktorá však neohrozila obec.

1. 3. 2 Geologické podmienky

V obci nie sú žiadne významné geologické náleziská. Katastrálne územie Starého Tekova spadá do štruktúrno-geologického pásma **neogénne kotliny**, ktoré začali vznikať už v paleogéne pri vrásnení flyša, ale predovšetkým v neogéne. Vtedy vznikali hlboké zlomy, pozdĺž ktorých sa Vnútorne Karpaty lámali na kryhy, ktoré sa v severnej časti prevažne dvíhali a v južnej prevažne klesali. Takto vznikli na juhu veľké kotliny Panónskej panvy.

Medzi dvíhajúcimi sa kryhami karpatských pohorí sa diferencovali menšie vnútrokarpatské kotliny, ktoré boli spočiatku zaliate morom, potom sa vysladzovali na jazerá. V nich sa ukladali morské a jazerné sedimenty: štrky, piesky, íly a tufity. Podľa hĺbky sedimentačnej depresie a dĺžky ukladania majú tieto sedimenty rozličnú hrúbku, v k.ú. obce však priamo na povrch nevystupujú. Podložie neogénnych sedimentov je tvorené mezozoickými karbonátovými a granitoidnými horninami kryštalinika v rôznej hrúbke. V nadloží sedimentov terciéru sa na celom území nachádzajú kvartérne sedimenty. Územie obce je pokryté fluvialnými, eolickými a deluviálnymi sedimentmi. **Fluvialne sedimenty** naniesli rieky na miestach, kde mali menšiu transportačnú silu. Z **eolických sedimentov** sa na území

vyskytujú: spraše a sprašové hliny. Spraše majú obvykle rovnomerné zloženie, nie sú vrstevnaté. Sprašové hliny sú soliflukciou alebo ronom premiestnené spraše. **Deluviálne sedimenty** vznikli premiestňovaním zvetralín po svahoch.

2 DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ A ŠTRUKTÚRA OBCE, ĽUDSKÝ POTENCIÁL A BÝVANIE

2.1 Vývoj počtu obyvateľstva a domov a bytov obce, vybavenosť bytového a domového fondu

Obec Starý Tekov má celkom 1426 obyvateľov. Vývoj počtu obyvateľov za obdobie od roku 1991 ukazuje relatívne stabilizujúcu tendenciu, hoci v roku 1970 počet obyvateľov kulminoval, keď ich mala obec okolo 1700. Od roku 2001- 2013 je počet obyvateľov ustálený na 1433 obyvateľoch. Z analýzy vyplýva, že v súčasnosti je možné zabezpečiť rast počtu obyvateľov len posilnením migrácie smerom do obce. V prípade naplnenia potenciálu prisťahovania nových obyvateľov, hlavne mladých rodín, by v budúcnosti mohlo dôjsť k zlepšeniu demografického profilu obce a zabezpečeniu stabilnejšej základne pre dlhodobý rast počtu obyvateľov prirodzenou menou.

Vývoj počtu obyvateľstva vo vybraných rokoch:

ROK	2009	2010	2011	2012	2013
Počet obyvateľov	1442	1442	1438	1421	1426

2.2 Pohyby obyvateľstva – prírastky a úbytky , veková štruktúra, vierovyznanie

Prírastky/úbytky obyvateľstva podľa údajov Obecného úradu Starý Tekov:

OBDOBIE	POČET NARODENÝCH	POČET ÚMRTÍ	MIGRÁCIA
2009	11	19	+10 - 15
2010	14	12	+19 - 15
2011	12	17	+21 - 29
2012	8	15	+9 - 15
2013	7	15	+17 - 13

Ako vyplýva z údajov v tabuľke, obec Starý Tekov má relatívne stabilizovaný stav týkajúci sa natality a mortality s tým, že rok 2010 bol relatívne najpozitívnejší vo vzťahu k počtu narodených občanov ak berieme do úvahy vývoj za ostatné 5 ročné obdobie. Vývoj úmrtnosti osciluje okolo 15 občanov ročne, čo sa výrazne za ostatné päťročné komparovacie obdobie nezmenilo. Čo sa týka migrácie občanov, tu možno hodnotiť pozitívne.

Skladba obyvateľstva podľa sčítania z roku 2011:

Typy skladieb obyvateľstva	Počet obyvateľov
trvalo bývajúce obyvateľstvo	1426
predproduktívny vek (0-14)	164
produktívny vek	832
poproduktívny vek	430

Ako vyplýva z tabuľky, väčšiu časť obyvateľov obce Starý Tekov tvoria obyvatelia v produktívnom veku a to až 832 občanov z celkového počtu trvalo bývajúceho obyvateľstva 1426. Predproduktívny vek zahŕňa maloleté deti do 14 rokov a občania v dôchodkovom veku sú zaradení v sklade obyvateľstva do poproduktívneho veku.

Zloženie obyvateľstva na základe náboženskej príslušnosti:

Náboženská príslušnosť	Počet obyvateľov
Rímsko –katolícka cirkev	1373
Bez vyznania	53

Najviac obyvateľov obce sa hlási k rímsko-katolíckej cirkvi v celkovom počte 1373 občanov. Významný je počet občanov bez náboženského vyznania, celkom 53 občanov.

Zloženie obyvateľstva obce podľa národnosti:

Národnosť	Počet obyvateľov
Slovenská	1420
Maďarská	2
Česká	3
Ostatní	1

Obec Starý Tekov leží na národnostne nezmiešanom území, z čoho vyplýva, že z celkového počtu 1426 občanov sa 1420 hlási k slovenskej národnosti, 2 občania k národnosti maďarskej, traja občania českej národnosti a 1 občan sa oficiálne nehlási k žiadnej národnosti.

2.3 Ľudský potenciál

2.3.1 Ekonomická aktivita obyvateľstva

Obec Starý Tekov patrí k obciam s priemerným počtom obyvateľstva. V súčasnosti obec obýva celkom 1426 obyvateľov. Ich štruktúra, týkajúca sa vzdelania, veku a ekonomickej aktivity, je rôzna, avšak prevládajú najmä poľnohospodársky orientované ekonomicke aktivity so stredoškolským vzdelaním a rímsko - katolíckym vierovyznaním.

Obyvatelia obce Starý Tekov sú aktívni a veľmi čulo sa zaujímajú o dianie v obci, pričom aktívne zasahujú do jej aktivít. Trápia ich najmä rozvojové možnosti obce, resp. tie ohrozenia, ktoré by mohli viesť k jej postupnej pasivite a stagnácii. Obávajú sa rastúcej nezamestnanosti, ale istoty im dáva priemyselný park pri okresnom meste vzdialené od obce iba 11 km, SES Tlmače a Jadrová elektrárň Mochovce. Záleží im na ďalšom rozvoji obce, o jej zviditeľnenie, atraktivitu pre návštevníkov a prejavujú záujem o veci verejné.

Nasledujúce tabuľky podávajú plastický prehľad o ľudskom potenciáli v obci a jeho štruktúre vzhľadom na vybrané ukazovatele.

Ekonomicky aktívne obyvateľstvo podľa odvetvia hospodárstva

Odvetvie hospodárstva	Počet obyvateľov
Poľnohospodárstvo	101
Priemyselná výroba, energetika	142
Výroba a rozvod elektriny, plynu, vody	40
Stavebníctvo	110
Veľkoobchod, maloobchod	75
Hotely a reštaurácie	60
Doprava a spoje	32
Nehnutelnosti , prenajímanie, obch. sl.	22
Verejná správa a ochrana	87
Školstvo	32
Zdravotníctvo a soc. starostlivosť	33
EA bez udania odvetví	98

Vzhľadom na lokalitu a geografické umiestnenie obce Starý Tekov, najvyšší počet – 142 ekonomicky aktívnych občanov sa zamestnáva v priemyselnom parku pri okresnom meste, SES Tlmače a Jadrovej elektrárni Mochovce, 101 občanov sa venuje poľnohospodárstvu. Vo verejnej a správe a ochrane sa zamestnáva 87 občanov. Tradične rozšíreným odvetvím zapojenia sa ekonomicky aktívnych občanov obce je stavebníctvo s počtom 110 a ďalej služby, v ktorých pracuje spolu 135 občanov, ak berieme do úvahy služby, reštaurácie, maloobchod a veľkoobchod. Zdravotnícka a sociálna starostlivosť a školstvo predstavujú ďalšie významné oblasti, kde sú ekonomicky aktívni občania zamestnaní, s celkovým počtom 65. Tabuľku uzatvárajú ekonomicky aktívni občania pracujúci v oblasti dopravy a spojov – 32 občanov a v oblasti nehnuteľností, prenajímania a EA bez udania odvetvia s počtom 120 občanov.

2. 3. 2 Zamestnanosť a nezamestnanosť v obci

Napriek tomu, že obec Starý Tekov má priemerný počet obyvateľov, jej občania sa vyprofilovali a pracujú v rôznych oblastiach. Potešiteľný je najmä fakt rozvoja podnikateľských aktivít. V obci evidujeme celkom 16 podnikateľov.

Treba podčiarknuť, že lokálne pracovné príležitosti v obci nie sú veľké. Väčšina obyvateľov dochádza za prácou do Levíc, Tlmáč a Mochoviec. Možnosť získania zamestnania je teda podmienená ochotou cestovať za prácou.

V obci je úroveň celkovej nezamestnanosti pomerne nízka. V súčasnosti je v obci 6,2 % miera nezamestnanosti.

V obci vyvíja svoju činnosť Rolnícke družstvo Tekov, ktoré zamestnáva občanov z obce.

Okrem toho v obci pôsobia aj prevádzky živnostníkov:

- TASSAT Jozef Hostinský – výroba lisovaných výrobkov a tesnení
- Penzión Bažantnica Jozef Hostinský
- Rodinné družstvo KSS Ing. Milan Kupča
- František Homola – SHR
- a niekoľko drobných živnostníkov

Občania obce sú zamestnaní v službách a poľnohospodárstve. Je tu aj veľa možností pre remeselníkov, inštalatérov a murárov.

2. 3. 3 Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva

Zloženie obyvateľstva podľa najvyššieho ukončeného vzdelania:

Vzdelanie	Počet obyvateľov
Základné	459
Učňovské	404
Stredoškolské	272
Vysokoškolské	127
Ostatní	164

Z občanov nad 18 rokov veku, ktorí už ukončili školskú dochádzku má väčšina učňovské vzdelanie. Vzdelanie ďalšej časti obyvateľov je stredoškolské s maturitou, menej vysokoškolské. U starších občanov prevláda základné vzdelanie. Počet vysokoškolsky vzdelaných občanov Starý Tekov 127, je vzhľadom na celkový počet obce 1426, nie zanedbateľný.

3 ANALÝZA HOSPODÁRSTVA A INFRAŠTRUKTÚRY

3. 1 Organizačná štatistika a vlastnícke vzťahy

Obyvatelia obce Starý Tekov bývajú prevažne vo svojich rodinných domoch. V obci sa nachádzajú tri bytové domy každá so 4 bytovými jednotkami. V súčasnej dobe prevláda mierne stúpajúci trend výstavby rodinných domov - so stagnáciou v roku 2009 v období finančnej krízy.

BÝVANIE/TYP	PRÍRASTOK/ÚBYTOK	
2009	-	-
2010/RD-Byt	1	0
2011	0	1
2012	1	0
2013	5	1

Domy, byty, ukazovatele bývania

Trvale obývané domy	Počet
Rodinné domy	418
Bytové domy	3
Ostatné budovy	3
Domový fond spolu	424

3. 2 Priemysel – podnikateľskej sféry a aktivít

Obec Starý Tekov leží v zóne poľnohospodárskych plôch s menšou kvalitou poľnohospodárskej pôdy. Napriek tomu ide takmer o výsostne agrárne zamerané územie, čím sú determinované aj celkové aktivity v oblasti.

Doterajší rozvoj podnikateľských aktivít nie je veľký, obec eviduje 16 podnikateľov, resp. podnikateľských subjektov. Je však tendencia, záujem aj predpoklad ďalšieho rozvíjania tejto oblasti s cieľom zlepšenie služieb obyvateľom obce aj okolia. Za posledné roky pribudla Pestovateľská pálenica, penzión Bažantnica, záhradkárske potreby, Sol'ná jaskyňa, ktorá je prvou lastovičkou agroturistiky - vidieckej turistiky v obci.

3. 3 Analýza technickej infraštruktúry

3. 3. 1 Doprava do obce

Obec Starý Tekov je s okresným mestom spojená cestnou dopravou. Táto autobusová doprava je z hľadiska saturácie potrieb občanov vyhovujúca, nakoľko za posledných 5 rokov neboli zaznamenané žiadne sťažnosti. Ide o št. cestu 3. triedy s priamym ťahom na okresné mesto Levice. Miestne komunikácie sú v uspokojivom stave.

3. 3. 2 Telekomunikácie

Telefónne spojenie je káblové aj digitálne, mobilné. V roku 1998 bola realizovaná digitalizácia telefónnej siete. To umožnilo rozšírenie počtu pevných liniek. Vysielače operátorov ponúkajú svoje internetové a mobilné služby všetkým občanom.

3. 3. 3 Elektrifikácia

Obec je plne elektrifikovaná.

3. 3. 4 Vodovod

Obecný vodovod je vybudovaný od roku 1981.

3. 3. 5 Kanalizácia

Kanalizácia a čistička odpadových vôd v obci chýbajú. Vybudovanie týchto dôležitých súčastí technickej infraštruktúry je prioritnou úlohou a plánom strednodobého rozvoja obce.

3. 4 Ostatná vybavenosť obce

Od roku 2000 je v obci aj plynofikácia.

4 ANALÝZA TERCIÁLNEJ SFÉRY

4. 1 Obchod a služby v obci

V obci Starý Tekov sú celkom dve predajne potravín, tri pohostinné zariadenia, rozličný tovar, gazdovské potreby, jedna reštaurácia s kuchyňou, kaderníctvo a kozmetický salón, ambulancie všeobecného lekára, detského lekára, stomatóloga a lekára.

Pre saturáciu kultúrnych a športových potrieb a záujmov občanov slúži kultúrny dom, futbalové ihrisko, multifunkčné ihrisko, plážové volejbalové ihrisko, parky s detským ihriskom, amfiteáter.

V obci Starý Tekove celkom 12 nájomných bytov, dom smútku, cintorín, Kultúrny dom. Unikátna je centrálna časť námestia s fontánou, ktorá slúži na relax obyvateľov.

5 ANALÝZA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Stav životného prostredia obce nie je negatívny. V obci sú udržiavané verejné priestranstvá, Vývoz TKO ja zabezpečený na riadené skládky cez dodávateľa tejto služby. Od r. 1998 sa v obci separuje TKO v zložkách – papier, plasty, sklo, železo, textil, obuv, akumulátory. Od r. 2005 sa separuje aj biela technika a od r. 2006 sa to týka aj zeleného odpadu – realizuje sa kompostovanie v domácnostiach a odvoz zeleného odpadu na zelený dvor .

V roku 1996 bola realizovaná sanácia divokej skládky odpadu. V r. 2001 bolo splynofikovaných celkom 98 % domácností a všetky verejné a podnikateľské budovy.

Za posledných 10 rokov sa postupne realizovala výsadba zelene na verejných priestranstvách.

Pitnú vodu čerpajú obyvatelia obce z verejného vodovodu. Problémom je zatiaľ nevybudovaná kanalizácia, čistička odpadových vôd.

6 VEREJNO-PROSPEŠNÉ INŠTITÚCIE

6.1 Združenia pôsobiace v obci

V obci veľmi aktívne pôsobí niekoľko záujmových združení. Občania sú združení v nasledovných združeniach:

- Futbalový klub Sokol Starý Tekov (ŠK-Sokol Starý Tekov)
- Miestna organizácia chovateľov poštových holubov
- Cirkevný spevácky zbor
- Detský folklórny súbor Tekovanček
- Miestna organizácia Slovenskej jednoty dôchodcov
- Miestna organizácia slovenského zväzu chovateľov (MO SZCH)
- Miestna organizácia slovenského zväzu záhradkárov (MO SZZ)
- Rybársky spolok
- Folklórny súbor Tekovan
- Divadelný súbor Celkom malé divadlo
- Poľovnícke združenie Hronská dolina
- Klub kulturistov

Okrem toho je obec členom Združenia obcí Tekovského regiónu v rámci ZMOS a zakladajúcim členom mikrozdruženia obcí -ZVT-HRON (Združenia vidieckeho turizmu HRON) a OZ V dlani Hrona - MAS. Obec je členom Združenia „Životnými cestami Jána Palárika“.

6.2 Cirkvi na území obce

V obci prevažuje rímsko-katolícke vierovyznanie – 96,3 %. Pre potreby a služby veriacich občanov slúži rímsko-katolícky farský úrad priamo v Starom Tekove.

7. HOSPODÁRENIE A FINANČNÉ VZŤAHY OBCE

7.1 Charakteristika vývoja ekonomiky obce v predchádzajúcich 4 rokoch

Nasledujúca tabuľka reflektuje vývoj rozpočtov obce a jej ekonomiky v predchádzajúcich 4 rokoch. Možno konštatovať pozitívny trend vo vývoji príjmovej časti rozpočtu, kedy príjem v roku 2010 bol o ¼ menší ako v porovnaní s rokom 2013. Avšak treba podotknúť, že aj v rovine výdavkov sú tieto pomery obdobné. V roku 2010 prevýšili výdavky príjmy, keď výdavky boli celkom 686 tis. Eur a príjmy len 634,0 tis. Sk. Príčinou bol výpadok daní z príjmov fyzických osôb. Obec Starý Tekov prenajíma nebytové priestory podnikateľom - pričom poskytuje služby obyvateľom ako napr. gazdovských potrieb, kadernícke služby, telekomunikačné služby, Zdravotné stredisko. Ďalej prenajíma poľnohospodársku pôdu Rolníckemu družstvu Tekov.

V minulých rokoch investovala obec do rekonštrukcie Materskej školy, Základnej školy, infraštruktúry – chodníky, cesty a parkovisko, nového detského ihriska, rekonštrukcie Zdravotného strediska, pošty. Obecný úrad vlastní aj obecný automobil zakúpený v hodnote 20 tis. eur. Obec je plynofikovaná a obecný vodovod je dobudovaný od roku 1981.

Prehľad vývoja rozpočtov obce Starý Tekov za predchádzajúce 4 roky:

ROK	PRÍJEM (v euro)	VÝDAJ (v euro)
2010	634 955,30	686 682,78
2011	701 471,20	694 812,49
2012	789 753,15	757 329,44
2013	796 314,29	792 005,90

7. 2 Rozpočet obce v rámci viacročného rozpočtovania

Prehľad plánovaného vývoja rozpočtov obce Starý Tekov v budúcich 3 rokoch:

Ako ukazuje nasledovná tabuľka, obec Starý Tekov v tomto roku hospodári s celkovým rozpočtom vo výške 806 tis. €. Príjmovú časť rozpočtu tvorí najmä prenájom pozemkov, prenájom budov a priestorov, predaj výrobkov a tovarov, príjmy zo štátneho rozpočtu, daň za jadrové zariadenia, daň z nehnuteľností, daň za psa, poplatok za odpady, výnosy z daní ako aj z kultúrno-spoločenských a športových aktivít.

V budúcich rokoch sa uvažuje s vyrovnanými rozpočtami, pričom plánované príjmy by sa mali pohybovať na úrovni 800 000,00 € a výdavky cca 700 000,00 €.

ROK	RRÍJEM (v tis. €)	VÝDAJ (v tis. €)
2014	806	762 (plán)
2015	750	686(plán)
2016	750	686 (plán)

7. 2. 1 Inštitúcie v správe obce

V obci je Základná škola s deväťročnou dochádzkou, materská škola s vyučovacím jazykom slovenským, škola je plno organizovaná so školskou družinou a školskou jedálňou. Pri škole je aj telocvičňa, ktorú využíva aj široká verejnosť. Materská škôlka je trojtriedna, ale v súčasnosti máme otvorené dve triedy s 42 deťmi. Navštevujú ju aj deti z okolitých obcí.

DOTAZNÍKOVÝ PRIESKUM

Ako bolo uvedené v úvodnej časti základom pre vypracovanie Plánu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Starý Tekov bol Dotazníkový prieskum medzi obyvateľmi obce.

Celkový počet občanov, ktorí sa zapojili do dotazníkového prieskumu bol 31, pričom prevládali ženy s priemerným vekom 42 rokov a stredoškolským vzdelaním. Dotazník bol štruktúrovaný tak, aby v 11 otázkach a v 9 problémových okruhoch identifikoval, zmapoval a čiastočne aj zanalyzoval názory, podnety a návrhy občanov na problémy, pozitíva, výzvy, ohrozenia a príležitosti rozvoja obce. Je potešiteľné, že väčšina respondentov sa vyjadrila pozitívne na otázku plánovania svojej budúcnosti so životom v obci Starý Tekov. Kvalitu života v obci hodnotili respondenti zväčša pozitívne, pričom najväčšie nedostatky videli najmä v chýbajúcej technickej infraštruktúre, kanalizácii, klubu mladých, schátralosti budov a nedostatku chodníkov v obci, ako aj nízkej podpore podnikateľských aktivít v obci.

Medzi najväčšie prednosti zaradovali atraktívnu polohu obce v blízkosti okresného mesta Levice ako aj v blízkosti kúpeľných miest. Oceňovali aj turistické atrakcie obce a jej okolia,

v rozvoji ktorých videli významný potenciál do budúcnosti. Dôležitú funkciu prirad'ovali ochrane životného prostredia a zapájaniu sa obce do zberu separovaného odpadu, pričom mnohí respondenti podčiarkovali aj to, že obec v súčasnosti separuje celkom 9 druhov odpadu. Cyklodráha, športové aktivity a dobrá vybavenosť obce z hľadiska prístupnosti pošty, existencie materskej škôlky a základnej školy, to boli pozitíva, ktoré respondenti vysoko hodnotili.

Rozvojový potenciál vidia obyvatelia obce Starý Tekov najmä v získaní finančných prostriedkov na dobudovanie technickej infraštruktúry obce, rekonštrukcie a modernizácie verejného osvetlenia, miestnych komunikácií, ako aj na skvalitnenie služieb obyvateľom. Chýba im totiž saturácia služieb slúžiacich pre staršie vekové kategórie a mládež. Veľa občanov by teda privítala výstavbu obecných nájomných bytov, domova pre starších, či stredisko sociálnych služieb ako aj klub mladých. Financie treba aj na dobudovanie chodníkov. Občania by privítali väčší rozvoj pracovných príležitostí priamo v obci s podporou podnikateľských subjektov a ich aktivít. Za významnú hrozbu do budúcnosti rozvoja obce považujú rast nezamestnanosti spojenú s odlivom mladých ľudí za prácou a za lepšími bytovými podmienkami. S tým súvisí aj hrozba zániku materskej škôlky a základnej školy v prípade pokračujúceho trendu znižujúcej sa pôrodnosti. Niektorí respondenti upozornili na potrebu väčšej podpory vzdelávacích aktivít ako napr. kurzy v oblasti informačných technológií a jazykovej prípravy pre nezamestnaných. Za významný možno označiť fakt, že väčšina občanov zapojených do dotazníkového prieskumu sa chce aktívne zapojiť svojim podielom do života obce s cieľom zlepšenia života v nej.

9. ANALÝZA PROBLÉMOV

9.1 SWOT analýza obce Starý Tekov – zhrnutie analýzy problémov

SWOT analýza poskytuje celostný pohľad na situáciu obce – na jej silné stránky, slabé stránky, príležitosti a ohrozenia rozvoja. Na základe SWOT analýzy možno presnejšie definovať a analyzovať hlavné faktory rozvoja a kľúčových disparít a najvhodnejšie ciele, ktoré by zužitkovali najvýraznejšie predpoklady a pozitívne rozvojové impulzy. Umožňuje zároveň eliminovať problémy a prípadné riziká. Pomáha tiež identifikovať prioritné oblasti, na rozvoj ktorých sa treba orientovať.

Okrem analýz stavu daného územia je predmetom záujmu aj okolité prostredie, indukujúce pozitívne alebo negatívne vplyvy. Na základe toho sa SWOT analýza člení na analýzu interného prostredia a analýzu externého prostredia.

Podľa povahy sledovaných javov sa v SWOT analýze rozlišujú pozitívne a negatívne faktory. Pozitívne faktory (silné stránky a príležitosti) predstavujú faktory indukujúce rozvojové procesy. Negatívne faktory (slabé stránky a ohrozenia) naznačujú problémy – disparity.

SWOT analýza obce Starý Tekov obsahuje vybrané relevantné výsledky dotazníkového prieskumu medzi obyvateľmi obce, ktoré boli v ďalšej etape doplnené o objektívne zistené faktory.

9. 1. 1 Územie

Obec Starý Tekov sa nachádza severozápadne od okresného mesta Levice, vo vzdialenosti 9 km, v strednom Pohroní na ľavom brehu rieky Hron v nadmorskej výške 162m.

Kataster obce hraničí s obcami Hronské Kláčany, Horná Seč, Nový Tekov, Veľké Kozmálovce, Podlužany, Hronské Kosihy a Kalná nad Hronom.

Rozprestiera sa v svojráznom kraji pod Slovenskou bránou na romantickom, turisticky zaujímavom strede historickej Tekovskej stolice, kde sa Hron vynaňuje z objatia hôr a cez prírodnú bránu v podobe skalných útesov si razí cestu už na voľnej rovine ďaleko na juh, až k hranici s Maďarskom pri Štúrove, kde sa vlieva do rieky Dunaj.

Je to kraj pretiatý Hronom, juhozápadnými výbežkami Štiavnických vrchov a severovýchodnými hranicami Podunajskej nížiny s mnohými prírodnými krásami, poznačený nájzdami Rimanov, Húnov, slovanským a neskôr maďarským osídľovaním pred tisícročím, tatárskym vpádom, stopäťdesiatročnou tureckou nadvládou, stavovskými povstaniami, sociálnymi vzburami i náboženskými nepokojmi, kraj stáročia poznačený dolniackou, roľníckou mentalitou.

Územie spadá do Podunajskej nížiny, charakteristickej poľnohospodárstvom, vinohradníctvom a ovocinárstvom. Pozdĺž riek sa ťahajú lužné lesy so vzácnymi druhmi fauny a flóry, vyhľadávané turistami, rybármi a poľovníkmi. Jednou z možností spoznávania prírodných krás je aj jazda na bicykli po 32 km dlhej cyklotrase od Starého Tekova po Jur nad Hronom. Výhodou je bezprostredná blízkosť kúpeľných miest Santovka a Dudince, ale aj vzdialenejšie Štúrovo a Podhájska. Cez obec prechádza cesta III. triedy.

Obec Starý Tekov je unikátna svojimi jedinečnými historickými a kultúrnymi pamiatkami, tradičnými remeslami a zvykmi, ako aj pohostinnosťou tunajších obyvateľov.

9. 1. 2 Ľudské zdroje

Obyvatelia územia kde leží aj obec Starý Tekov sa venujú najmä odvetviam súvisiacim s poľnohospodárstvom, agroturizmom a rozvoju služieb. Aj keď obec Starý Tekov nie je z hľadiska počtu obyvateľov veľkou obcou, jej ľudský potenciál umožňuje dobrý rozvoj týchto oblastí aj v budúcnosti. Zárukou toho je aj vekový a vzdelanostný potenciál ako aj aktivita občanov, ktorá je na vysokej úrovni.

Vážnym ohrozením by mohol byť migračný pohyb z obce ako aj z tejto lokality v prípade slabej saturácie ich pracovných a bytových potrieb. K zlepšeniu demografického profilu obce ako aj celého územia a zabezpečeniu stabilnejšej základne pre dlhodobý rast počtu obyvateľov by prispelo zvýšenie pracovných príležitostí a ubytovacích kapacít najmä pre mladé rodiny.

9. 1. 3 Ekonomika a podnikateľské prostredie, zamestnanosť

Ekonomika obce Starý Tekov je relatívne dobrá a s dobrými vývojovými vyhliadkami na budúce obdobie. Okrem profilácie občanov obce do rôznych hospodárskych oblastí, ktoré sú analyzované v predchádzajúcich častiach, obec výrazne rozvíja aj podnikateľské aktivity. V obci je aktívnych celkom 16 podnikateľov.

Tu je potrebné pripomenúť, že lokálne pracovné príležitosti v obci nie sú veľké. Väčšina obyvateľov dochádza za prácou do Levíc, Tlmáč a Mochoviec. Možnosť získania zamestnania je teda podmienená ochotou cestovať za prácou. Napriek tomu je úroveň celkovej nezamestnanosti v obci pomerne nízka. V súčasnosti je v obci 6,2% miera nezamestnanosti.

Občania obce sú zamestnaní v priemyselnom parku v Leviciach, agro sektore, vo verejnej správe, verejných službách, energetike, ako aj doprave a špedícií. Je tu aj veľa možností pre remeselníkov, stavebníkov, inštalatérov a murárov.

Podnikateľská obec je taktiež veľmi aktívna. Miestni podnikatelia majú niekoľko podnikateľských zámerov, ktoré sa týkajú väčšinou rozšírenia ich služieb.

Obec plánuje bytovú výstavbu obecných nájomných bytov(1 x 4 b.j. a 1 x 6 b.j), na ktoré eviduje 10 záujemcov.

9. 1. 4 Technická infraštruktúra

Ako bolo spomenuté v predchádzajúcich častiach, nedostatočná technická infraštruktúra je veľkou slabinou obce Starý Tekov. Preto sa aj rozvoj a ďalšie vízie a plány obce sústreďujú na odstránenie tohto nedostatku a jej dobudovanie. Najmä strednodobá **vízia** obce Starý Tekov **je zacielená na rozvoj a dobudovanie chýbajúcej technickej infraštruktúry.**

Plánuje sa preto vybudovanie chýbajúcej kanalizácie a kompostárne, predĺženie a rekonštrukcia miestnych komunikácií a rekonštrukcia verejného osvetlenia.

Ďalej sa predpokladá rekonštrukcia miestnych komunikácií, rekonštrukcia, alebo prestavba telocvične, rekonštrukcia budovy Obecného úradu, Zdravotného strediska, Základnej školy, Kultúrneho domu a budovy amfiteátra, dokončenie centra obce, zväčšenie obecnej knižnice s poskytovaním služieb obyvateľstvu ako napr. internetové pripojenie a poradenstva alebo informačného servisu.

9. 1. 5 Životné prostredie

Ako ukazuje analýza v časti 5 tohto materiálu, stav životného prostredia obce nie je negatívny. V obci sú udržiavané verejné priestranstvá, Vývoz TKO je zabezpečený na riadené skládky cez dodávateľa tejto služby. Od r. 1998 sa v obci separuje TKO v zložkách – papier, plasty, sklo, železo, textil, akumulátory. Od r. 2005 sa separuje aj biela technika a od r. 2006 sa to týka aj zeleného odpadu – realizuje sa kompostovanie v domácnostiach a odvoz zeleného odpadu na zelený dvor.

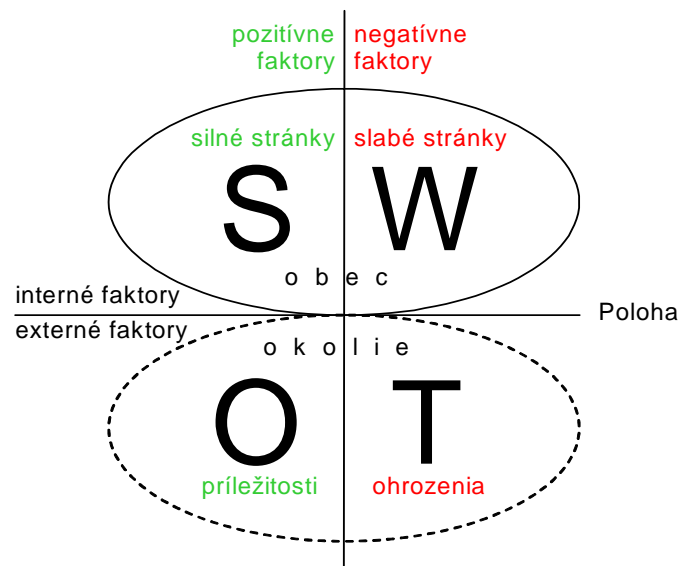
V obci sa divoké skládky priebežne likvidujú za pomoci VPP pracovníkov a dobrovoľníkov. V r. 2001 bolo splynofikovaných celkom 98 % domácností a všetky verejné a podnikateľské budovy, čím sa výrazne znížilo množstvo nebezpečného odpadu.

Za posledných 5 rokov sa pokračovalo vo výsadbe zelene na verejných priestranstvách.

Pitnú vodu čerpajú obyvatelia obce z verejného vodovodu. Problémom je zatiaľ nevybudovaná kanalizácia a kompostáreň.

9. 2 Kľúčové disparity a hlavné faktory rozvoja

Princíp SWOT analýzy dovoľuje identifikovať a následne analyzovať problémy týkajúce sa charakteristiky obce s ohľadom na ľudské zdroje, ekonomiku a podnikateľské prostredie, zamestnanosť, technickú infraštruktúru a životné prostredie a to nasledovne:

Analýza interného prostredia obce

Silné stránky (S)

- S1** poloha v hlavnom ťahu na Levice, v blízkosti kúpeľných miest,
- S2** lokalita vhodná pre rozvoj agroturizmu a vidieckej turistiky
- S3** aktívny, koncepčný a zodpovedný prístup miestnej samosprávy k celkovému rozvoju obce
- S4** výhodná poloha so zreteľom na prírodné krásy a ich využitie
- S5** dobrý lokálny turistický potenciál

Slabé stránky (W)

- W1** slabá hospodárska základňa obce
- W2** nevybudovaná kanalizácia a kompostáreň
- W3** chýbajúce pracovné príležitosti v obci
- W4** absencia občianskej vybavenosti pre starších občanov
- W5** slabšia angažovanosť obyvateľstva v ochrane životného prostredia obce
- W6** chýbajúce pracovné príležitosti v obci
- W7** chýbajúca revitalizácia miestnych komunikácií
- W8** zlý technický stav verejného osvetlenia
- W9** potreba vybudovania nových ubytovacích kapacít a pracovných príležitostí

Analyza externého prostredia obce**Príležitosti (O)**

- O1** výhodná poloha neďaleko okresného mesta Levice
- O2** ekonomický rozvoj okresného mesta a samosprávneho kraja
- O3** dostatok vhodných plôch pre výstavbu nových bytových kapacít
- O4** dostupnosť širokého spektra vyššej vybavenosti v Leviciach
- O5** možnosť získania finančných prostriedkov zo štrukturálnych fondov, prípadne iných typov grantov na rozvojové projekty

Ohrozenia (T)

- T1** pokračujúci nepriaznivý demografický vývoj obce s nízkou natalitou
- T2** rast nezamestnanosti a nedostatok nových pracovných príležitostí v obci
- T3** nepriaznivý vývoj životného prostredia
- T4** obmedzené možnosti získania prostriedkov zo štrukturálnych fondov
- T5** postupný odliv mladých ľudí za lepšími pracovnými a bytovými podmienkami

SWOT analýza	
Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • Výborná poloha obce v blízkosti kúpeľných miest, • Lokalita vhodná pre rozvoj vidieckeho turizmu, agroturistiky a rozvoja služieb • Vhodné podmienky na kultúrno-spoločenské vyžitie obyvateľov • Vysoká úroveň turistických atrakcií obce • Využitie historických a kultúrnych pamätihodností obce • Široká ponuka a možnosti športového a kultúrneho vyžitia • Dobrá kvalita služieb obecného úradu • Realizácia separovaného odpadu • Široké aktivity občianskych 	<ul style="list-style-type: none"> • Chýbajúca základná infraštruktúra obce – kanalizácia • Nedostatok služieb zamestnanosti • Slabé podmienky pre aktivity mladých ľudí a podnikateľov • Pretrvávajúci trend nízkej pôrodnosti • Pokračujúci trend znečisťovania životného prostredia obce a okolia • Zlý stav miestnych komunikácií • Nedostatok rekreačno-relaxačných zariadení – kúpalisko, domov sociálnych služieb • zlý technický stav verejného osvetlenia

<p>kultúrnych, športových a záujmových združení</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ďalšia výstavba obecných nájomných bytov 	
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • Aktívny prístup občanov k riešeniu otázok životného prostredia obce • rozvoj nových foriem miestnej zamestnanosti • zvyšovanie povedomia verejnosti o nutnosti zlepšenia úrovne podnikateľských služieb, agroturistiky • rozvoj služieb sociálnej starostlivosti vo vzťahu k starším občanom • Rozvoj podmienok pre aktivity mladých ľudí • Vytváranie podmienok pre vznik nových pracovných miest • Vytváranie podmienok pre výstavbu nových ubytovacích kapacít • Aktívna participácia občanov na plnení strategickej vízie a plánov rozvoja obce • Spolupráca občanov a obecného úradu • Využitie prostriedkov štrukturálnych fondov Európskej únie • Aktívna spolupráca obce so susednými obcami 	<ul style="list-style-type: none"> • Odchod mladých ľudí za lepšími pracovnými a bytovými podmienkami • Prehľbovanie nerovnováhy ponuky a dopytu na trhu práce • Nízka úroveň podpory podnikateľských aktivít a rozvoja podnikania v obci • Trend zvyšujúcej sa nezamestnanosti • Zvyšujúca sa hlučnosť áut a znečistenie životného prostredia obce a jej okolia • Nedostatok zelene a pokračujúci výrub zelene • Nedostatok finančných prostriedkov na realizáciu strategického plánu obce • Zhoršujúci sa stav miestnych komunikácií • Nízke investície do budovania občianskej vybavenosti a infraštruktúry obce • Nízky kvalifikačný potenciál na využitie finančných možností na rozvoj obce

STRATEGICKÁ ČASŤ - stratégia rozvoja obce Starý Tekov

1. Vízia obce

Predmetom strategickej vízie je zodpovedanie otázky „ako by obec mala vyzerat' v budúcnosti v strednodobom časovom horizonte 7-8 rokov“. Hlavnou víziou obce je vytvoriť priaznivé podmienky pre život všetkých obyvateľov Starého Tekova s využitím všetkých dostupných možností a potenciálu. Rozvojová stratégia obce nadväzuje na priority rozvoja a analýzu základných problémov, očakávaní a požiadaviek obyvateľov obce.

Ako sme už upozornili v predchádzajúcej časti, vízia obce vyplynula aj z analýzy SWOT, pričom táto priamo obsahuje jednotlivé rozvojové ciele, ktoré odpovedajú na uvedenú otázku. V rámci aplikovanej metodiky predstavuje strategická vízia ekvivalent **globálneho cieľa**.

Stratégia rozvoja obce Starý Tekov stavia predovšetkým na zhodnotení silných stránok a maximálnom využití príležitostí, vzhľadom k tomu, že všetky problémy a potenciálne ohrozenia nepovažujeme za mimoriadne kritické. Táto vízia zahŕňa predstavu občanov, vedenia obce a zástupcov relevantných skupín, ako by mala ich obec vyzerat' v určitom časovom horizonte, na ktoré je pripravované PHSR, aké kritériá by mala plniť a čo by malo byť jej poslaním. Ide zároveň aj o víziu obce tak, ako ju vidia jej občania v určitom časovom horizonte. Ich názory boli analyzované v dotazníkoch, na ktoré odpovedali pred vypracovaním plánu hospodárskeho a sociálneho rozvoja.

2. Strategický cieľ obce Starý Tekov

Keďže obec Starý Tekov je významným turistickým uzlom a aj z hľadiska historického i kultúrneho je jej prínos a význam značný, je načo nadväzovať a z čoho vychádzať. Napriek nesporným prednostiam a doterajším pozitívam rozvoja obce je stále veľa aktivít a plánov na realizáciu s cieľom skvalitňovania života občanov obce.

Strategickým cieľom obce Starý Tekov je preto jej orientácia na rozvoj turisticko – hospodárskej funkcie. Súčasne sa bude úsilie sústreďovať na zachovanie a oživovanie tradičných hodnôt a koloritu vidieckeho prostredia.

3. Špecifické oblasti rozvoja obce Starý Tekov

Špecifickou strednodobou víziou obce Starý Tekov je sústredenie pozornosti na rozvoj a dobudovanie chýbajúcej technickej infraštruktúry a občianskej vybavenosti obce. Bytová výstavba (1 x 4 b.j. a 1 x 6 b.j.) Tieto požiadavky vyplynuli jasne aj z realizovaného dotazníkového prieskumu u obyvateľov obce. Zlepšenie technickej infraštruktúry, skvalitnenie občianskej vybavenosti a dostupnosti služieb patrí medzi dôležité priority rozvoja obce. Plánuje sa preto, vybudovanie chýbajúcej kanalizácie a kompostárne. Medzi ďalšie špecifické oblasti rozvoja obce patrí rekonštrukcia miestnych komunikácií, prestavba telocvične, rekonštrukcia budovy Obecného úradu, Zdravotného strediska, Základnej školy, Kultúrneho domu a budovy amfiteátra, dokončenie centra obce, rekonštrukcia kultúrnych pamiatok – Mlyn, Súsošie Ukrižovania, rekonštrukcia verejného osvetlenia, zväčšenie obecnej knižnice s poskytovaním služieb obyvateľstvu ako napr. internetové pripojenie a poradenstva alebo informačného servisu.

4. Akčný a finančný plán obce

4.1 Rozpracovanie opatrení podľa metodiky – v závislosti od členenia opatrení

Akčný plán predstavuje súbor konkrétnych **projektov, opatrení a aktivít** smerujúcich k naplneniu nosnej vízie a rozvojových cieľov obce Starý Tekov. Dodáva dlhodobej vízii žiaduci operatívny aspekt tým, že transformujú ciele stratégie do konkrétnych praktických krokov. Akčný plán sa preto týka kratšieho obdobia ako samotná stratégia. Jeho plánovací horizont je približne 3 – 5 rokov. V niektorých prípadoch sa pri akčných plánoch uvažuje s neskorším začiatkom realizácie (projekty druhého sledu), po splnení istých nevyhnutných podmienok (napr. majetkové vysporiadanie, získanie investora a pod). Pre zvýšenie efektívnosti implementácie sa odporúča každoročne konkretizovať postup a úlohy pre jednotlivé aktivity.

Akčný plán v tejto kapitole nie je podrobným realizačným projektom. Ako súčasť dokumentu s dlhodobým plánovacím horizontom môže mať len charakter rámcového projektu – nemôže byť príliš podrobný, inak by sa rýchlo stal neaktuálnym.

Rámcové projekty, ktoré sú súčasťou tohto dokumentu, obsahujú:

- stručný popis daného projektu/aktivity
- odôvodnenie jeho prínosu pre obec a pre splnenie jedného alebo viacerých strategických cieľov (väzba na cieľ)

- určenie zodpovedného subjektu (garanta projektu) a spolupracujúcich subjektov
- približné obdobie realizácie
- definovanie potrebných krokov podmieňujúcich realizáciu (len v prípade rozsiahlejších projektov)
- stanovenie spôsobu financovania, prípadne odhad nákladov (nie však presného rozpočtu a plánu financovania)
- indikátory úspešnosti (v podobe merateľných kvantitatívnych ukazovateľov - len ak nie je účelné posudzovať splnenie projektu v zmysle jeho popisu v stanovenom čase)

Akčný plán nemá charakter „hotových návrhov“, ale reprezentuje istú filozofiu prístupu k riešeniu problémov, ktorú naznačila už strategická vízia. Akčný plán definuje špecifické ciele – t.j. sú viazané na 3 vytypované prioritné oblasti – investície do základnej infraštruktúry (A), občianska vybavenosť (B), služby pre obyvateľov, rozvoj kultúry obce a život jej komunity (C). Prioritné oblasti budú predstavovať hlavné oblasti smerovania finančnej a organizačnej podpory rozvoja.

Prioritná oblasť A – Investície do základnej infraštruktúry

Prioritná oblasť B – Občianska vybavenosť

Prioritná oblasť C - Služby pre obyvateľov, rozvoj kultúry obce a život jej komunity

Prioritná oblasť A – Investície do základnej infraštruktúry

- A.1 vybudovanie kanalizačného systému
- A.2 rekonštrukcia verejného osvetlenia
- A.3 rekonštrukcia miestnych komunikácií

Prioritná oblasť B – Občianska vybavenosť

- B.1 vybudovanie zariadení občianskej vybavenosti – rekonštrukcia budovy Obecného úradu, Zdravotného strediska, Základnej školy, Kultúrneho domu a budovy amfiteátra, rekonštrukcia telocvične, rozšírenie športového areálu
- B.2 vybudovanie nových obecných nájomných bytov (1x4b.j., 1x6b.j.)

Prioritná oblasť C – Služby pre obyvateľov, rozvoj kultúry obce a život jej komunity

C.1 vybudovanie podmienok pre aktivity starších občanov a mladých ľudí – vybudovanie strediska sociálnej starostlivosti pre starších a klubu mladých

C.2 ďalší rozvoj a prehĺbenie základnej turistickej infraštruktúry, vidieckej turistiky a prezentácia tradícií s rozvojom interkomunitných výmenných aktivít v kultúrnej a spoločenskej oblasti, rekonštrukcia kultúrnych pamiatok

4.2 Tabuľky špecifických cieľov – na základe akčných plánov**A – Investície do základnej infraštruktúry**

Od kvality lokálnej infraštruktúry závisí aj kvalita a komfort bývania obyvateľov obce. Jednou z hlavných priorít je dobudovanie kanalizácie (A.1.1). Po zlepšení stavu infraštruktúry možno očakávať aj zvýšenie atraktivity obce, ktoré by sa malo prejaviť rozvojom turizmu.

A.1.1 Vybudovanie kanalizácie

Vybudovanie obecnej kanalizácie podľa projektovej dokumentácie predpokladá postupné napojenie všetkých domácností na kanalizačný systém.

> **Väzba na cieľ:** A.1 dobudovanie kanalizačného systému

> **Garant:** obec

> **Financovanie:** Environmentálny fond (program na podporu realizácie environmentálnych opatrení MŽP), obec, ERDF

> **Obdobie realizácie:** 2014 - 2020

A.2.1 Rekonštrukcia verejného osvetlenia

Jedným z prioritných projektov je aj rekonštrukcia verejného osvetlenia.

> **Väzba na cieľ:** A.2 rekonštrukcia verejného osvetlenia

> **Garant:** obec

> **Financovanie: MF a MV SR** (program na podporu realizácie – ochrany občanov a ich majetku, obrana,) obec,

> **Obdobie realizácie:** 2014 - 2020

A.3.1 Rekonštrukcia miestnych komunikácií

Projekt počíta s etapovou rekonštrukciou niektorých častí miestnej komunikácie – cesty III. triedy.

> **Väzba na cieľ:** A.3 zlepšenie kvality miestnych komunikácií a chodníkov

> **Garant:** obec

> **Financovanie: Regionálny operačný program, Prioritná os 2.Posilnenie vybavenosti územia**

> **Obdobie realizácie:** 2014 - 2020

Prioritná oblasť B – Občianska vybavenosť

Ako vyplynulo z dotazníkového prieskumu obec Starý Tekov potrebuje vybudovať/dobudovať zariadenia občianskej vybavenosti ako napr. patrí rekonštrukcia miestnych komunikácií, prestavba telocvične, rekonštrukcia budovy Obecného úradu, Zdravotného strediska, Základnej školy, Kultúrneho domu a budovy amfiteátra, rekonštrukcia verejného osvetlenia, dokončenie centra obce, zväčšenie obecnej knižnice s poskytovaním služieb obyvateľstvu ako napr. internetové pripojenie a poradenstva alebo informačného servisu.

Prioritná oblasť C - Služby pre obyvateľov, rozvoj kultúry obce a život jej komunity

Obec Starý Tekov má kvalitne rozvinuté turistické atrakcie a dostatočne rozvíja rozvíja tradície, ktoré sa k nej viažu. Aktivity tejto prioritnej oblasti majú pomôcť podporiť služby obyvateľov, kultúrny a spoločenský život obce a udržať jej tradície.

Z hľadiska revitalizácie tradícií je kľúčové pripomenúť ich obyvateľom obce či návštevníkom pútať a zároveň reprezentatívnou formou, rekonštrukcia kultúrnych pamiatok – Mlyn, Súsošie Ukrižovania.

Z analýz vyplynulo, že je nevyhnutné podporiť záujem širšej verejnosti o dianie v obci rôznymi kultúrnymi a spoločenskými aktivitami.

K obohateniu spoločenského života by prispela aj intenzívnejšia spolupráca a výmenné styky s inými obcami a družobnými obcami zo zahraničia (Padina, Vojvodina). Je tiež potrebné zohľadňovať špecifické potreby rôznych skupín obyvateľov z hľadiska veku – mládeže a dôchodcov a zabezpečiť intenzifikáciu spoločenských kontaktov pre tieto skupiny. Okrem toho sa javí potrebné viac saturovať potreby a služby starším občanom obce ako aj mladej generácii. Výstavba domova sociálnych služieb a/alebo klubu mladých je však aktivitou plánovanou v širšom časovom rámci.

Vzhľadom k veľkostnej kategórii obce a blízkosti mestských sídiel je trhový priestor pre vznik nových služieb obmedzený. Napriek tomu je však možné podporiť vznik nových prevádzok vytvorením priestorových podmienok, verejne prístupného internetu (C.1.1) a najmä turistickej infraštruktúry.

C.1 Podpora vzniku zariadenia sociálnych služieb/ubytovacieho zariadenia domáceho typu

Projekt uvažuje s podporou prenájmu alebo predaja starších domov s perspektívou ich rekonštrukcie na zariadenie pre starších občanov, poskytujúce sociálne služby a starostlivosť.

- > **Väzba na cieľ:** C.2 vybudovanie základnej turistickej infraštruktúry
- > **Garant:** obec
- > **Financovanie:** súkromné zdroje, obec, ERDF
- > **Obdobie realizácie:** 2014 – 2020

C..2. Udržiavanie kultúrnych a spoločenských aktivít v obci

Cieľom je rešpektovať potenciál takých kultúrnohistorických a spoločenských hodnôt a javov, ktoré kontinuálne pôsobia v danom prostredí a predstavujú rozvojové impulzy regiónu a integráciu kultúrnohistorického povedomia nielen u občanov, ale aj u návštevníkov týchto podujatí. Ide o snahu ukázať, že obec skutočne žije rozvíjaním svojej kultúry, histórie a tradícií.

- > **Väzba na cieľ:** B.1 Interkomunitné výmenné styky v kultúrnej a spoločenskej oblasti
- > **Garant:** obec

> **Financovanie:** súkromné zdroje, obec, MK SR, VÚC Nitra

> **Obdobie realizácie:** 2014-2020 – každoročná

C.3. Tradičné kultúrne podujatia a pestovanie miestnych zvyklostí

Realizácia rôznych aktivít počas celého roka s dôrazom na tradičné zvyklostí v obci počas jednotlivých období v roku.

> **Väzba na cieľ:** B.2 prezentácia tradícií

> **Garant:** obec

> **Financovanie:** súkromné zdroje, obec, MK SR, VÚC-Nitra

> **Obdobie realizácie:** 2014-2020 – každoročná periodicitu

4. 3 Plán financovania opatrení podľa jednotlivých rokov

Na základe rámcových projektov, pri ktorých sa uvažuje so získaním finančného príspevku z fondov EÚ, budú následne pripravené detailné projekty so žiadosťou o poskytnutie nenávratného finančného príspevku v zmysle požiadaviek riadiacich orgánov príslušných operačných programov (stanovených v programových doplnkoch operačných programov).

Návrhy projektov sú výsledkom konsenzu s predpokladanými nositeľmi (garantmi), ako aj subjektmi, ktoré budú na realizácii projektov spolupracovať.

Pri zostavovaní katalógu projektov boli uprednostnené projekty s najvyšším potenciálom efektívne naplniť stanovené ciele v zmysle princípu koncentrácie na priority. Z nich boli ako kľúčové projekty 1.sledu, ktoré budú mať po realizácii hlavný dopad na rozvoj obce, vybrané v zmysle predchádzajúcich tabuliek špecifických cieľov.

Možnosti a spôsob financovanie týchto akčných plánov a špecifických cieľov analyzuje nasledovná kapitola.

IMPLEMENTAČNÁ ČASŤ

1. Zabezpečenie PHSR

1. 1 Finančné zabezpečenie PHSR – spôsoby financovania PHSR

Mnohé aktivity a opatrenia predstavujú finančne náročné projekty. Je preto nevyhnutné identifikovať zdroje, ktoré umožnia ich realizáciu.

Pre jednotlivé aktivity, opatrenia a projekty sú v kapitole Akčné plány definované subjekty, ktoré ich budú financovať, ako aj odhadované náklady (pokiaľ ich bolo možné špecifikovať). Vzhľadom k tomu, že v aktuálnej fáze nie je možné výšku nákladov presne určiť, bude finančná tabuľka vyplnená dodatočne (vo fáze rozpracovania daného projektu a príprave žiadosti o finančný príspevok).

Finančné prostriedky potrebné na realizáciu projektov, tak ako boli definované v Programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Starý Tekov budú v zásade pochádzať z troch zdrojov:

- verejné zdroje (obecný rozpočet, štátny rozpočet)
- súkromné zdroje
- fondy Európskej únie

> Verejné zdroje

Ako ukázala analýza majetkovej a rozpočtovej situácie, zdroje obce neumožnia všetky investície. Dôležité bude preto získanie finančných prostriedkov z externých zdrojov, predovšetkým fondov EÚ.

Je samozrejme nutné počítať aj s variantom zamietnutia žiadosti o finančný príspevok. V takom prípade bude potrebné určiť náhradné zdroje financovania. Niektoré projekty je možné realizovať v redukovanom rozsahu alebo na etapy rozložené na dlhšie časové úseky z mestského rozpočtu. V prípade iných projektov, najmä takých, ktoré sú schopné generovať zisky, prichádza do úvahy spoluúčasť súkromného sektora alebo využitie bankových úverových produktov.

V súčasnosti majú mestá a obce len minimálne možnosti získania grantov zo štátneho rozpočtu na rozvojové aktivity (ak nepočítame automatické dofinancovanie príspevku zo štrukturálnych fondov). Väčšina štátnych fondov bola zrušená; jediným fondom poskytujúcim aspoň limitovanú nenávratnú finančnú pomoc pre investičné projekty obcí je Štátny fond rozvoja bývania. Z neho môžu pri výstavbe obecných nájomných bytov podľa stanovených kritérií (rozloha bytu do 50 m², pre rodiny s príjmami do 3,5 násobku životného minima) získať nenávratný finančný príspevok vo výške 40%, alebo 20% nákladov a na prefinancovanie zvyšných 50%, resp. 80% nákladov možno získať od ŠFRB úver na 30 rokov s úročením 1,2%. So zdrojmi tohto fondu uvažuje aj projekt B.2.

V minulom období zohrával dôležitú úlohu pri rozvoji environmentálnej infraštruktúry Štátny fond životného prostredia, ten bol opätovne vytvorený pod názvom Environmentálny fond. Čerpanie zdrojov z tohto fondu je možné už od roku 2006.

> **Súkromné zdroje**

Súkromné prostriedky predstavujú najjednoduchšiu formou investovania, nakoľko ich použitie závisí výlučne od rozhodnutia ich vlastníka. Pri investovaní súkromných zdrojov investor hľadá primárne ziskovú návratnosť, ich význam pre regionálny rozvoj spočíva v tom, že obvykle prinášajú nové pracovné miesta, skvalitňujú služby pre návštevníkov obce i pre miestnych obyvateľov.

Investovanie súkromných prostriedkov do neziskových aktivít je u nás zatiaľ zriedkavé, rovnako ako v zahraničí často realizované investovanie na báze Joint Ventures – t.j. podniky so spoločným kapitálovým vkladom verejného subjektu (miestnej samosprávy) a súkromnej spoločnosti.

Vzhľadom k obmedzenej investičnej sile ekonomických subjektov pôsobiacich v obci bude potrebné zamerať pozornosť aj na externé subjekty a aktívne vyhľadávať potenciálnych investorov.

Pokiaľ ide o projekty a aktivity obsiahnuté v tomto dokumente, časť z nich uvažuje s príspevkami zo súkromných zdrojov, napríklad formou sponzorských príspevkov.

> **Fondy Európskej únie**

Po vstupe SR do Európskej Únie sa mestám a ďalším subjektom otvorili možnosti získania dodatočných finančných prostriedkov z fondov EÚ. Európska regionálna politika si kladie za cieľ vyrovnávanie rozdielov medzi regiónmi v zmysle finančnej solidarity. V programovacom období na roky 2014-2020 sa v súčasnosti pripravujú oblasti, ktoré budú podporované a v krátkej dobe budú definitívne schválené:

- Európsky fond regionálneho rozvoja (ERDF) – financuje infraštruktúru, investície do tvorby pracovných príležitostí, miestne rozvojové projekty a pomoc malým firmám
- Európsky sociálny fond (ESF) – podporuje návrat nezamestnaných a znevýhodnených skupín do pracovného života, najmä financovaním odbornej prípravy a systému podpory ich zamestnávania
- Európsky poľnohospodársky a garančný fond (EAGGF) – finančne podporuje rozvoj vidieka a pomoc farmárom najmä v zaostávajúcich regiónoch.

- Finančný nástroj na riadenie rybolovu (FIFG) – pomáha adaptovať a modernizovať rybolovný priemysel

Pre zabezpečenie realizácie rozvojových projektov obce Starý Tekov sa uvažuje s využitím zdrojov z fondu ERDF (projekty a aktivity), v menšej miere aj z ESF (aktivity realizované prostredníctvom ÚPSVaR).

Pri zámere čerpania štrukturálnych fondov je potrebné pamätať na to, že z nich je v prípade územia spadajúceho do mimo bratislavského kraja možné pokryť maximálne 75% oprávnených nákladov (v prípade verejného sektora). Ďalších 20% je spolufinancovaných zo štátneho rozpočtu. Konečný prijímateľ je povinný znášať 5% z celkových oprávnených nákladov. V praxi však je potrebné z obecného rozpočtu financovať väčší podiel, keďže nie všetky náklady spadajú do kategórie oprávnených výdavkov. Z tohto dôvodu sa skutočný podiel spolufinancovania obce môže zvýšiť až na 20% i viac. Ak je konečným prijímateľom súkromná firma, výška príspevku zo štrukturálnych fondov je nižšia. V tomto prípade sa na poskytovanie podpory vzťahujú pravidlá štátnej pomoci, ktoré určujú intenzitu štátnej pomoci diferencovane pre rôzne účely (na základe Zákona č. 231/1999 Z.z. o štátnej pomoci).

Aby SR mohla v čerpať finančné prostriedky zo štrukturálnych fondov aj v ďalšom programovom období, Slovensko vypracovalo návrh v rámci Stratégie EÚ – EURÓPA 2020 – pre nadchádzajúce desaťročie, ktorej hlavným cieľom je :

- inteligentná Európa,
- udržateľná ekonomika
- sociálna inklúzia.

Obec Starý Tekov uvažuje o čerpaní finančných prostriedkov EÚ, ktoré budú pre obec prístupné. Najviac pozornosti venuje príprave integrovanej stratégie s prístupom LEADER - v rámci MAS „V dlani Hrona“.

1.2 Personálne zabezpečenie PHSR – vytvorenie koordinačných skupín zabezpečujúcich realizáciu plánov z PHSR v budúcnosti

Vypracovaním a schválením výsledného dokumentu proces strategického plánovania nekončí. Definovanie konkrétnych projektov v podobe rámcových akčných plánov je len prvým krokom, prostredníctvom ktorého možno posunúť stratégiu bližšie k realizácii. V ďalšej fáze je potrebné vytvoriť organizačné štruktúry zabezpečujúce realizáciu cieľov – zriadiť pracovnú skupinu pre implementáciu a delegovať na ňu túto úlohu. Pracovná skupina by mala vyvíjať činnosť v úzkej väzbe na obecné zastupiteľstvo a na jeho odborné komisie. Podstatou jej

činnosti bude podnikať kroky smerujúce k realizácii projektov, pripravovať projekty a koordinovať aktivity účastníkov rozvojového procesu.

Zodpovednosť za realizáciu jednotlivých aktivít, opatrení, projektov je definovaná v kapitole Akčné plány. Každý projekt má stanoveného garanta (subjekt zodpovedný za realizáciu), prípadne aj spolupracujúce subjekty. To znamená, že úlohou pracovnej skupiny nebude priamo realizovať jednotlivé projekty, ale koordinovať ich prípravu a súvisiace plánovacie procesy. Avšak vzhľadom k skutočnosti, že garantom väčšiny projektov je obec, možno predpokladať personálne prekrývanie činností administratívnych štruktúr miestnej samosprávy a pracovnej skupiny.

2. Monitorovanie, vyhodnotenie a modifikácia PHSR

Pracovná skupina pre implementáciu by okrem úlohy „transformovať strategickú víziu a ciele na skutočnosť“ mala plniť aj **monitorovacie úlohu**. Jej náplňou bude sledovať zmeny v smerovaní vývoja obce, zmeny vonkajších podmienok rozvoja, ako aj nové požiadavky obyvateľov a ďalších cieľových skupín (návštevníkov, podnikateľov). Na základe zistených skutočností je potrebné uskutočniť revíziu aktuálnosti strategických cieľov, čo môže viesť k ich prípadnému prehodnoteniu. Obdobne by sa mal aktualizovať aj katalóg projektov - úspešne zavŕšené projekty by mali byť priebežne nahradzované novými projektmi, podporujúcimi kontinuitu v dosahovaní stanovených cieľov. Špeciálnym nástrojom pre uskutočňovanie monitoringu sú kvantitatívne indikátory úspešnosti projektu, ktoré pomôžu odpovedať na otázku „či sa darí dosahovať to, čo sme si stanovili, či postupujeme správnym smerom“.

Pracovná skupina pre implementáciu a monitoring by sa mala schádzať na spoločných stretnutiach aspoň raz za rok. Na stretnutí by sa zhodnotilo plnenie plánu, doterajší postup realizácie a prediskutovali a odsúhlasili zmeny v pláne.

Odporúčané zloženie pracovnej skupiny:

- starosta obce
- odborné komisie pri OZ
- podnikateľské subjekty
- zainteresovaní obyvatelia (ktorí deklarovali záujem participovať v skupine)
- predstavitelia subjektov spolupracujúcich na realizácii aktivít/projektov

Odporúčame tiež pre každý kalendárny rok, vo väzbe na zasadnutie pracovnej skupiny, pripraviť na báze akčných plánov aj operatívne plány, ktoré by podrobne definovali úlohy

a kroky pri realizácii jednotlivých projektov v danom roku. To je obzvlášť vhodné v prípade viacročných projektov.

Po uplynutí 8 - ročného plánovacieho horizontu sa odporúča vypracovanie nového strategického programového dokumentu (PRO). Potrebu rozsiahlejšej aktualizácie môže vyvolať i závažnejšia zmena vonkajších podmienok. Na základe operačných programov budúceho programovacieho obdobia by sa mala preveriť kompatibilita akčných plánov s prioritami a opatreniami nových sektorových operačných programov, ako aj nové možnosti financovania projektov a tomu prispôbiť výber nových projektov.

Pre úspešnú realizáciu viacerých navrhnutých projektov je dôležité získanie podpory kompetentných regionálnych štruktúr – krajského samosprávneho orgánu a/alebo regionálnej rozvojovej agentúry.

V Starom Tekove, schválené OZ uznesením č. 10/2014 dňa: 20.02.2014

.....
Ing. Peter Štefan
starosta obce